

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Պատերազմից վնասուածներին օգնող

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ

ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ

1915 — 1916 թ. լւ. տ.

Թ Ի Յ Լ Ի Ս

Տպարան է Պ Օ Խ Ա Մուգ. պեր. Ն Տ.

1 9 1 6

Մ.Ա. 602
133

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Պատերազմից վնասուածներին օգնող

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ

ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ

1915—1916 թվ. տ.

Բ.Ն. 21299

Թ Ի Յ Լ Ի Ս

Տպարան է Գ Օ Խ Ա Մուգ. պեր. № 8.

1916

1915 թ. սեպտեմբերի 12-ին, Հայ Ուսուցչական Միութեան նախաձեռնութեամբ, տեղի ունեցաւ Թիֆլիսի հայ ուսուցիչներին ընդհանուր ժողովը, որը լսելով Հայ Ուսուցչական Կոմիտէի 19¹⁴/₁₅ ուս. տ. գործունէութեան տեղեկագիրը և ի նկատի ունենալով ներկայ բացառիկ դրութիւնը, որոշեց շարունակել նոյն գործը աւելի մեծ եռանդով ու ծաւալով, գլխաւոր ուղադրութիւնը դարձնելով փախստական երեխաների կրթական կարիքների հոգացողութեան վրայ:

Նոյն այդ ժողովը ընտրեց Կոմիտէի անդամ հետեւալ անձանց.

1. Արովեան Սարգիս,	2. Աղաբաբ Յ.
3. Խանոյեան Սարգիս,	4. Հովուեան Պօղոս,
5. Ղազարեան Դէորդ,	6. Յարութիւնեան Իսահ.
7. Յովհաննիսեան Պետ.	8. Ստամբուլցեան Անուշ.
9. Տէր-Միրաքեան Յով.	

Հէնց նոյն օրը, Կոմիտէն առաջին նիստը գումարելով և ընտրելով նախագահ պ. Իս. Յարութիւնեանցին, փոխ-նախագահներ պ. պ. Յ. Տէր - Միրաքեանին և Հովուեանին, գանձապահ՝ պ. Ս. Արովեանին ու քարտուղար պ. Ան. Ստամբուլցեանին, անցաւ անմիջապէս գործի:

Նպատակաւորմար համարւեց Թիֆլիսում բաժանմունքներ բանալ կենտրոնական վայրերում, եղած դպրոցներին կից: Բացի այդ անհրաժեշտ համարւեց յիշեալ դպրոցների դասատուութիւնը յանձնել բացառապէս գործադուրկ փախստական ուսուցիչներին, համարելով այդ

նպատակայարմար կրկնակի պատճառներով. նախ որ ներանք աւելի մօտ են փախստական երեխաներին և երկրորդ, որ աւելի կարեւոր է՝ հնարաւորութիւն տւած կը լինենք գէթ ոմանց սեփական աշխատանք ունենալու:

Յետագայում այս սկզբունքը Կոմիտէն անշեղ իրագործեց և այդ տեսակէտից առաջինն եղաւ, որ փախստականների գործի վարումը յանձնեց բացառապէս իրենց. ուսուցիչներ հրաւիրւում էին իրենց ընտրած մասնաժողովի յանձնարարութեամբ:

Կոմիտէն իր հիմնական նպատակը իրագործելու համար հետամուտ եղաւ հէնց սկզբից նիւթական միջոցներ գտնելու: Դիմումներ արւեց գաւառի ուսուցչական խմբերին, որ իրենց նպաստներով օժանդակեն այս գործին: Բայց բոլոր տեղերից էլ համարեա բացասական պատասխան ստացեց, որովհետև ուսուցչական խմբերը անցեալ տարւայ նման իրենց նպաստները տալիս էին տեղական Կոմիտէներին. մնաց միայն Գօրւայ ուսուցչական խումբը, որ անցեալ տարւայ նման, պարբերաբար ուղարկում էր իր նպաստները: Այսպիսով մնացին գլխաւորապէս Թիֆլիսի հայոց միջնակարգ և ծխական դպրոցների ուսուցիչները, որոնք իրենց 20% վճարումները խոստացան տալ սեպտեմբերից սկսած: Բայց այդ փողով չէր կարելի մեծ գործ կատարել, ուստի և դիմում եղաւ Կենտրոնական Կոմիտէին նպաստի համար: Կենտր. Կոմիտէն ոչ միայն խոստացաւ նպաստ տալ դպրոցների համար, այլ և փախստական ուսուցիչներին ու ինտելիգենտներին նպաստ տալու գործը ևս յանձնեց Ուսուցչական Կոմիտէին:

Այս խոշոր օժանդակութիւնը հնարաւորութիւն տւեց ընդլայնելու Կոմիտէի գործունէութեան սահմանները: Այնուհետև Կոմիտէի գործունէութիւնը ընթացաւ զբլխաւորապէս երկու՝ նպաստաբաշխ և դպրոցական ուղղութեամբ:

Նպաստներ. Թիֆլիսէին հաւաքւել բազմաթիւ փախստական ուսուցիչներ-ինտելիգենտներ, որոնք անձանօթ պետական լեզւին ու շրջապատին, չէին կարողանում համապատասխան պաշտօն ճարել և գտնւում էին ծայրայեղ կարիքի մէջ: Մի կողմից պատւասիրութիւնը, միւս կողմից ցածր պաշտօնների սովոր չլինելը մի շատ դժւարին կացութիւն էր ստեղծել յիշեալ մտաւորականների համար: Կոմիտէն առաջին հերթին իրեն նպատակ դրեց օգնութեան հասնել դրանց, պաշտօններ գտնելով կամ նպաստներ տալով: Նրանց կարիքների ու ձեռնհասութեանը ծանօթանալու համար Կոմիտէի հրաւէրով, սեպտեմբերի 15-ին գումարւեց փախստական ուսուցիչների և ինտելիգենտների ժողով: Կոմիտէի առաջարկով այդ ժողովը ընտրեց 5 հոգի զանազան շրջաններից՝ Աղէքսանդր Մկրտչեանին, Սեդրակ Խալոյեանին, Յով. Աւագեանին, Արամ. Մաղաքեանին և Հրանտ Գալիկեանին, որոնք ճանաչելով և մօտ լինելով նրանց, պէտք է աջակցէին Կոմիտէին պաշտօններ կամ նպաստներ տալիս: Այդ յանձնաժողովը ներկայացրեց բոլորի ցուցակը մանրամասն տեղեկութիւններով իւրաքանչիւրի մասին և առաջարկեց անմիջապէս նպաստ տալ 16 հոգու ամենակարիքաւորներին ի հաշիւ ապագայ ուճկի: Նպաստի քանակը որոշւեց մի մարդուն 10 ռուբլի, իսկ ընտանիք ունեցողներին համաձայն անդամների թւի: Այնուհետև նպաստի բաշխութեամբ շարունակւեց մինչև տարւայ վերջը, միայն այն տարբերութեամբ, որ նպաստ ստացողների թիւը աստիճանաբար պակասեց: Շատերը պաշտօն գտան, տեղաւորւեցին զանազան տեղերում. մնացին շատ սակաւաթիւ անհատներ, որոնց և Կոմիտէն պարբերաբար տալիս էր մի որոշ գումար ամենաանհրաժեշտ կարիքների համար:

Մինչև օրս նպաստ տրւած է 2464 ու. 20 կոպ. անգործութեան կամ հիւանդութեան պատճառով: Մի քանիսին էլ տրւած է ճանապարհածախս հայրենիք վերադառնալու համար:

Սկզբնական շրջանում կարիքաւորների ցուցակը ներկայացնում էր իրենցից ընտրւած յանձնաժողովը: Տարւայ ընթացքում դրա կազմը փոխւեց. ընտրւեցին 3 հոգի Թիֆլիսում պաշտօնավարող փախստական ուսուցիչներից և 2 հոգի էլ աշխատանքի Բիւրօյից, որոնց Կոմիտէն դիմում էր տեղեկութիւնների համար: Սակայն պէտք է ասել, որ Կոմիտէն առանձին դժւարութիւններ չէր յաւուցանում իւրաքանչիւր խնդրատուի առաջ աւելորդ ձեւականութիւններով. բոլոր դիմողներն էլ բաւարարութիւն են ստացել առանց որևէ մերժումի: Կոմիտէն կատարեալ հաւատով էր վերաբերւում նրանց և պէտք է ասել, որ մեր հաւատը ի չարը գործ դրւելու ոչ մի դէպք չի եղել:

Սակայն Կոմիտէն չէր բաւականանում միայն նպաստներ բաշխելով. դա օգնութեան նպատակայարմար ձև չէր: Աշխատում էր պաշտօններ գտնել, քանի որ բոլորն էլ աւելի շուտ պաշտօն էին խնդրում, քան նպաստ: Պաշտօնների համար մի քանի անգամ դիմումն արւեց Քաղաքների Միութեանն ու տրամվայների վարչութեանը, բայց ռուսերէն չիմանալը միշտ էլ արգելք էր հանդիսանում նման հիմնարկութիւններում ծառայելու: Կոմիտէն էլ բոլոր ուսուցական պաշտօնները յանձնեց բացառապէս փախստականներին ու այսպիսով կարողացաւ 40 հոգու պաշտօն գտնել թէ իր և թէ այլ ընկերութիւնների դրպոցներում և որբանոցներում:

Դպրոցներ փախստական նրեխանների համար. Կենտր. Կոմիտէի դրամական օժանդակութիւնը հնարաւորութիւն տւեց ընդարձակելու մեր գործունէութիւնը: Որոշւեց

դպրոցներ բանալ, բացի Թիֆլիսից, նաև այն գաւառներում, ուր կան փախստական երեխաներ: Դիմումներ եղան զանազան տեղեր, խնդրելով տեղեկութիւններ փախստական երեխաների և ուսուցիչների մասին:

Նոր Բայազետում, նախքան մեր գրութիւնը, բացել էին մի զուգընթաց 1 բ. (50 հ.) փախստական երեխաների համար, ձրիաբար բաժանելով դասերը իրենց ուսուցիչների միջև: Բայց յետոյ, այդ բանը համարելով անյարմար և հիմնւելով Կոմիտէիս գրութեան վրայ, բացւած 1 բ. համար հրաւիրում են փախստական վարժուհի օր. Տիգրանուհի Տէր Ներսիսեանցին ամիսը 25 ու. ռոճկով: Կոմիտէն ընդունեց նրանց առաջարկը, միայն ուսուցչուհու ռոճիկը դարձրեց 30 ու., պիտոյքների հոգացողութիւնն էլ իր վրայ վերցրեց: Բացի այդ տեղեկանալով, որ դուրսը միացած որբեր ու երեխաներ կան, դեկտեմբերի 1-ից Նոր-Բայազետ ուղարկեց մի ուսուցիչ՝ Վանեցի Գալճեան Երւանդ, 30 ու. ռոճկով:

Սկզբնական շրջանում ոչ միայն բոլոր փախստական դպրոցների, այլ և Թիֆլիսի ու մի քանի որբանոցների կրթական գործը Կենտր. Կոմիտէն մեզ էր յանձնել: Այդ պատճառով էլ Կ-էն ուսուցիչներ հրաւիրեց նաև Սանահնի, Ծուրինեանի, հայ օրիորդների Կ-էի որբանոցների համար. բայց յետոյ Կենտ. Կոմիտէն իր վրայ վերցրեց որբանոցների և փախստականների դպրոցական գործը. Կոմիտէիս իրաւասութեան տակ միացին Թիֆլիսինն ու գաւառի 8 դպրոցները՝ Զալալ-Օղլի, Եկատերինովկա, Օձուն (Ուզունլար), Գիւլաքարակ, Դսեղ, Շնող, Բոլնիս-Խաչէն և Ապակու գործարան:

Այդ գիւղերում սովորող փախստական աշակերտների թիւը 533, (342 աղ. 191 աղջիկ) ուսուցիչներինը՝ 12: Ուսուցիչները բոլորը տաճկահայեր էին (մեծ մասամբ Վանից), բացի մէկից, որ Օլթիի փախստականներից էր: Պա-

ըրապմունքները տեղի են ունեցել ծխական կամ պետական դպրոցներում, գլխավորապէս դասերից յետոյ:

Կոմիտէն յիշեալ դպրոցներին մատակարարել է դասական պիտոյքներ՝ դասագրքեր, տետրեր, մատիտներ, գրքեր եւ այլն. նաեւ հազուադէպ բոլոր երեխաների համար: Կոմիտէիս խնդրանքը այդ դպրոցներն այցելել է Ներսիսեան դպրոցի վերակացու պ. Ար. Տ. Անդրէասեան և մանրամասն զեկուցում ներկայացրել դպրոցների ընդհանուր դրութեան մասին: Պարապմունքները տարւել են ծխական դպրոցների ծրագրով, բացի ուսուցիչից: Այդ բանը նկատել է նաեւ փախստականների գործով շրջող առանձին յանձնարարութիւնների պաշտօնեայ պ. Ստրելկով, որ այցելել է դպրոցները գաւառապետի հետ միասին: Ռուսերէն չաւանդելը եղել է արդիւնք այն հանգամանքի, որ ուսուցիչները տաճկահայ լինելով, չգիտէին ուսուցիչն, բացի մէկից, օր. Գրիգորեան Ս., որ աւանդել է ուսուցիչն համապատասխան բաժանմունքում Ապակու գործարանում:

Չնայած մի շարք աննպաստ հանգամանքների, ինչպէս օրինակ, դասական պիտոյքների բացակայութիւնը կամ ուշ ստացւելը, դասագրքերի անյարմարութիւնը, աշակերտների բացակայութիւնը շոր ու ոտնաման չունենալու պատճառով, ճաշերից յետոյ պարապմունքների աննպատակայարմարութիւնը, այնուամենայնիւ ուսուցիչները, ընդհանուր առմամբ, բարեխղճութեամբ կատարել են իրենց վրայ դրւած պարտականութիւնները:

Թիֆլիսի փախստականական դպրոցը. Հայ Ուսուցչական Կոմիտէի սկզբնական ու գլխավոր գործը եղել է Թիֆլիսի փախստականական դպրոցը: Կոմիտէն իր ընտրութիւնից անմիջապէս յետոյ զբաղւեց այդ դպրոցի կազմակերպման խնդրով: Դպրոցական շէնքերից ամենայարմարն ու ընդարձակը համարելով Ներսիսեան, Յովնանեան

և Գայիանեան դպրոցները, դիմումն արւեց յիշած դպրոցների վարչութիւններին դասարանների թոյլտուութիւն խնդրելով: Դպրոցների հոգաբարձութիւնները ոչ միայն ընդառաջ եկան Կոմիտէիս դիմումին, այլ և նրանցից՝ Ներսիսեան Դպրոցի հոգաբարձութիւնը իր վրայ վերցրեց իր դպրոցում տեղաւորւած աշակերտների ուսման պիտոյքների ծախսը:

Այնուհետեւ համապատասխան յայտարարութիւններից յետոյ սկսւեց փախստական երեխաների ընդունելութիւնը:

Առաջին նազ բացւեց 5 բաժանմունք՝ 2 I. և մի-մի II, III և IV, որոնց համար հրաւիրւեցին 7 դասատու: Կոմիտէն տեսնելով տաճկահայ ինտելիգենցիայի ստուար քանակը և նրանց անել կացութիւնն ու վիճակը, աշխատում էր հնար եղածին չափ շատ մարդու գործ տալ. ուստի դասերը բաշխւում էին այն ձևով ու քանակով, որ շատերը պաշտօն ունենան և ստացած ուժիկն էլ մինիմալ չափով գոնէ բաւարարէ նրանց առօրեայ պէտքերին:

Դպրոցական պարապմունքները սկսւելուն հետ զուգընթացաբար շարունակւում էր աշակերտների ընդունելութիւնը: Եւ երբ 30—40 հոգի հաւաքւում էր, բացւում էր նոր դասարան: Այսպիսով Կոմիտէն տարւայ ընթացքում բաց է անում 5 առաջին բաժանմունք, 2 երկրորդ, և մի մի երրորդ ու չորրորդ բաժանմունք: Այդ բաժանմունքներից 7-ը տեղաւորւած էին Ներսիսեան դպրոցում, 2-ը Յովնանեան. պարապմունքները տեղի ունէին դասերից յետոյ: Այդ բաժանմունքներից 5-ը բացւեցին հոկտեմբերին, 1-ը նոյեմբերին, 2-ը փետրւարին և 1-ը մարտին:

Դասարանների բացման հետ հետզհետէ հրաւիրւեցին 3 վարժուհի և 13 ուսուցիչ Թիֆլիսի տաճկահայ ուսուցչութեան ընտրած յանձնաժողովի կամ նրանց ձանաչող վոտահելի անձնաւորութիւնների յանձնարարութեամբ:

Թէև Կենտր. Կոմիտէն որոշել էր 30 ուսմանական

վարձատրութիւն, այն էլ պարապած ամիսների համար, բայց Կոմիտէն Թիֆլիսի ուսուցիչների նկատմամբ ընդունեց սկզբում դասադնի սխառեմը, դասը հաշւելով 25 ռ., որ թէև նոյն վարձատրութիւնն էր գալիս, բայց հաշւած էր 12 ամսւայ վրայ: Սակայն յետոյ, ուսուցիչների դիմումի համաձայն, տարեկան ռոճիկները բաժանւեցին 9 ամսւայ վրայ ու այդպիսով իւրաքանչիւր ուսուցչի ընկաւ ամսական ռոճիկ 38 ռ. 40 կոպ.: Ի հարկէ դա շատ չնչին վարձատրութիւն էր, այն էլ ներկայ թանգութեան ժամանակ, բայց աւելին չէին թոյլատրում Կոմիտէի միջոցները: Բայց յետոյ շնորհիւ Հայ Ուսուցչական Միութեան աջակցութեան, Կոմիտէն հնարաւորութիւն ունեցաւ ռոճիկներն աւելացնել մարտի 1-ից գաւառի ուսուցիչներին 30-ից 40 ռ., Թիֆլիսի՝ 38 ռ. 40 կ.—45 ռ.: Սակայն Կոմիտէն դրանով էլ չբաւականացաւ և դարձեալ Հայ Ուսուցչական Միութեան աջակցութեամբ ամառւայ ամիսներին տւեց իր խնամքին յանձնւած դպրոցի ուսուցիչներին ամսական 30-ական ռուբլի նպաստ: Ընդ որ է, նա այդպիսի պարտաւորութիւն յանձն չէր առել ուսուցիչների նկատմամբ, բայց ի նկատի առնելով նրանց չնչին ռոճիկը տարւայ ընթացքում և ուսուցիչների աշխատանքի որևէ աղբիւրից զուրկ լինելը, անհրաժեշտ համարեց օգնութեան հասնելու, զոնէ մինիմալ չափով, մտքի այս չարքաշ աշխատաւորներին:

Պարապմունքները տարւել են ծխական դպրոցների ծրագրով: Ռուսերէն աւանդել են Գ. Դ. բաժանմունքներում առանց վարձատրութեան օր. օր. 2 էյթադեան Հայկանդուխտ, Խորոզեան Փեդրոնէ և Պապոյեան Հրաչեայ:

Կոմիտէն դպրոցների վրայ հսկելու և իր ուսուցչական խմբի միջև անմիջական կապ ստեղծելու համար, ընտրում է պ. Ս. Խանոյեանին: Իրօք դպրոցների հսկողութիւնը կատարում էին Ներսիսեան դպրոցում (7 բաժ.)

պ. Մամբրէ Մկրեան, Յովնանեան դպրոցում (2 բաժ.)
պ. Արս. Արծրունի:

Ուսուցչական խումբը տարւայ ընթացքում ունեցել է մի ծնողական ժողով Յովնանեան դպրոցում ծնողների հոծ բաղմութեան ներկայութեամբ: Խօսել են պ. պ. Մկրեան, Երիցեան, Յ. Տ. Միրաքեան և Ս. Խանոյեան:

Աշակերտ-աշակերտութիւնների համար կազմակերպւել է զբաղմունքներ հանդէս, ուր երգել է դպրոցի երկձայն խումբը ուսուցիչ պ. Ռ. Խաչատրեանի ղեկավարութեամբ:

Մանկավարժական ժողովներ եղել են թւով 13, նւիրւած գլխաւորապէս դպրոցի առօրեայ հարցերի ըննութեան: Աշակերտութեան թիւը 1915/16 ուս. տ. երկրորդ կէսին հասնում էր 500-ի, բայց տարւայ վերջը այդ թիւը պակասեց, որովհետև ուսանողներից խրախուսւած ոմանք վերադարձան հայրենիք, ոմանց էլ դէպի գաւառ ուղարկեցին: Տարւայ վերջը աշակերտութեան թիւն հասաւ 434-ի, որից տղայ 275 և 159 աղջիկ: Սըանցից 35% Վանեցի են, 15% Սալմաստեցի, 10% Մշեցի, 5% աւան Կարնեցի և Բուլանդցի և 30% այլ և այլ տեղերից: Ըստ հպատակութեան 70% Տաճկաստանցիներ են, 20%-ը Պարսկաստանցիներ և 10% Ռուսաստանցիներ:

Գալով դպրոցական պարապմունքների ընթացքին և աշակերտների յառաջադիմութեանը, չի կարելի աչքաթող անել մի շարք աննպաստ հանգամանքներ: Ամենից առաջ դասարանները բացւեցին տարբեր ժամանակ և ուշ, որոնց կազմն էլ փոփոխութեան էր ենթարկւում նոր բաժանմունքներ բանալիս: Դասարանները բաղմամարդ էին և որ գլխաւորն է աշակերտութիւնը տարբեր վայրերից էր, տարբեր բարբառի, ընդունակութեան և պատրաստութեան տէր, որ չափազանց վնասում էր յառաջադիմութեան գործին: Սակայն ամենագլխաւոր անյարմարութիւնն այն

էր, որ պարապմունքները տեղի էին ունենում ժամը 2-ին և այն էլ ճաշելուց անմիջապէս յետոյ: Մեծամասնութիւնը գնում էր Գայիանեան դպրոց, ճաշում և ապա վերադառնում Ներսիսեան, Յովնանեան դպրոցները և մինչև ժ. 6—7 շարունակում պարապմունքները: Սրա վրայ եթէ աւելացնենք ուսուցիչների ընկած տրամադրութիւնը, պատկերը լրացրած կլինենք: Ահա այսպիսի հանգամանքներում գտնուող դպրոցը չէր կարող փայլուն յառաջադիմութիւն ցոյց տալ: Չնայած վերոյիշեալ աննպաստ պայմաններին, այնուամենայնիւ աշակերտների ցոյց տւած յառաջադիմութիւնը եղել է միանգամայն բաւարար թէ աշակերտների ուշիմութեան և թէ ուսուցիչների ընդհանուր առմամբ ցոյց տւած բարեխիղճ վերաբերունքի շնորհիւ:

Ճաշ. Դպրոցի հետ միաժամանակ կոմիտէն հոգ տարաւ միջոցներ գտնելու աշակերտներին ճաշ տալու, որ շատ աւելի կարևոր անհրաժեշտութիւն էր քաղցած ու թուլակազմ երեխաների համար: Կոմիտէն դիմումի արեց Կովկասեան կանանց ընկերութեան վարչութեան, որ սիրով իր վրայ վերցրեց այդ գործի կազմակերպութիւնը: Թիֆլիսի քաղաքագլուխ պ. Խատիսեան խոստացել էր նիւթապէս աջակցել, բայց յետոյ Կենտրոնական կոմիտէն դրա ծախսն էլ իր վրայ վերցրեց, յատկացնելով այդ նպատակի համար ամսական 500 ռուբլի: Հոկտեմբերի 21-ից Գայիանեան դպրոցի շէնքում բացւեց ճաշարանը 140 հոգու համար: Որովհետև այդ թիւը շատ սահմանափակ էր կարիքի համեմատութեամբ. Կենտ. Կոմիտէն, մեր դիմումից յետոյ, 80 հոգու համար ևս նպաստ տւեց: Այդպիսով նոյեմբերի 23-ից ճաշ պատրաստուում էր 220 հոգու համար, բայց (սովորաբար) մշտապէս ճաշողների թիւը աւելի էր լինում: Անշուշտ լաւ կը լինէր որ բոլորին ճաշ տրւէր, բայց միջոցների սղութիւնը ստիպեց Կոմիտէին ընտրելու ամենակարիքաւորներին: Չատկին և Ծննդին

բոլոր երեխաներին տրւած է ընթրիք, իսկ Նոր Տարուն Կովկ. կանանց ընկ. վարչութիւնը բաժանեց բոլորին միւր թաշկինակներով: Ճաշը պատրաստուում էր խնամքով և բաւական սննդարար էր. շաբաթւայ մէջ 4 անգամ միս էր տրւում: Անշուշտ կանոնաւոր սննդին պէտք է վերագրել, որ աշակերտների մէջ հիւանդութիւններ չտարածւեցին: Պէտք է ասել, որ ճաշարանի խնդրում մեծ ջանք ու աշխատանք է թափել Կովկասեան կանանց ընկերութեան վարչութիւնը: Այդ գործին մեծապէս նպաստեց և Գայիանեան դպրոցի հոգաբարձութիւնը, դնելով մեր տրամադրութեան տակ իրենց ճաշարանը և խոհանոցը իր բոլոր պարագաներով:

Հագուստ. Սննդից յետոյ Կոմիտէն իր հոգատարութեան տուարկան դարձրեց հագուստի խնդիրը: Չնայած ներկայիս սոսկալի թանգութեան, յաջողեց հագուստի և ոտնամանների կարիքը հոգալ բաւարար չափով: Ստորև բերւած թւերը կը պարզեն մեր ասածները:

Ձմեռւայ հագուստ-աշակերտուհիների համար	82 ձեռք
» » աշակերտների բլուզ	88 »
» » » անդրավարտիկ	84 »
Ամառւայ զգեստ. Աշակերտուհիների համար	296 ձեռք
աշակերտների »	76 »
» » անդրավ.	100 »
Ճերմակեղէն աշակերտուհիների և աշակ. համար	360 »
գուլպաներ	140 գոյգ
շուստեր	596 »

Աշակերտ-աշակերտուհիներից շատերը չուստ ստացել են երկրորդ, նոյնիսկ երրորդ անգամ: Գուլպաների մի մասը գործել են իրենք ծնողները:

Գաւառի դպրոցների երեխաներին բաժանւած է.

Ապակու գործարանի. դպ. 81 շապ. 81 վար. 49 բլուզ 32 շրջագգ.	
եկատերիննֆելդի	» 130 » 130 » 75 » 55 »
Բոլնիս-Խաչէնի	» 41 » 41 » 24 » 5 »
Օձունի և Շնողի	գրպ. 16 ար. չիթ 596 արշ. կտաւ 567 արշ.
	շալվ. 167 արշ. անդրավարտիկ
Ջալալ Օղլու	գրպ. 35 ար. չիթ 519 արշ. կտաւ 426 արշ.
	շալվ. 149½ արշ. անդրավարտիկ
Գիւլաքարակի	գրպ. 9 արշ. չիթ 487 արշ. կտաւ 174 արշ.
	շալվ. 31½ արշ. անդրավարտիկ
Գեառգառի	գրպ. 10 ար. չիթ 650 ար. կտաւի տեղ չիթ
	շալվ 64¾ արշ. անդրավարտիկ

Բացի երեխաներից շորեղէն է տրուած մի քանի որբ երեխայի:

Ուսուցիչներից իւրաքանչիւրին տրուած է մի մի գիշերանոց 10—12 արշին: Այս շորեղէնը Կոմիտէի խընդրանօք անձամբ գնացել ու բաժանել է Ներս. դպրոցի վերակացու պ. Արամ Տէր Անդրիասեան:

Հագուստի գործում մեծ աջակցութիւն են ցոյց տուել տ. տ. Ն. Աւետեան, Ն. Խանոյեան և Շ. Տ. Միրաքեան:

Եկամուտներ. Սոյն ուսումնական տարում Կոմիտէին նպաստել են ամենախոշոր չափով Հայկական Կենդր. Կոմիտէն, Հայ Ուսուցչական Միութիւնը և Թիֆլիսի հայ ուսուցչութիւնը իր պարբերական վճարումներով:

Բացի սրանից Կոմիտէն ստացել է հասարակութեան զանազան խաւերից ու անհատներից նուէրներ, որոնց ցուցակը բերում է հաշիւների հետ միասին:

Զբաւականանալով սրանով Կոմիտէս աշխատել է եկամտի կողմնակի աղբիւրներ գտնել: Կազմակերպեց Հայ Ուսուցչական Միութեան հետ ու նրա անունով մի երեկոյթ-ներկայացում, որ չնայած պատերազմական խոշոր տուրքին ու այլ բազմաթիւ անհրաժեշտ ծախսերի աւելց

450 ո. զուտ արդիւնք: Ներկայացմանը մեծապէս աջակցեցին տ. տ. Ն. Խանոյեան, Ե. Գիւլաքեան, Ե. Մադաքեան և Ն. Աւետեան:

Կոմիտէի գործավարութիւնը. Կոմիտէս իւր ամբողջը գործը վարել է իւր անդամների միջոցով, միայն որոշ անհրաժեշտ դէպքերում օգտուել է այս կամ այն անձի բարեհաճ մասնակցութիւնից: Առանձնապէս յիշատակութեան արժանի է Կոմիտէի անդամ պ. Ս. Խանոյեան, որ ամբողջ ուսումնական տարում ձրիաբար վարել է Թիֆլիսի փախստականական դպրոցների տեսչութիւնը:

Սոյն ուսումնական տարում Կոմիտէս ունեցել է 40 նիստ: Այս նիստերին անդամները յաճախել են հետեալ ձևով.

1. Յարութիւնեան Իսահակ բացակայել է 2 անգ. հիւանդ. պատ.	
2. Տէր Միրաքեան Յովհաննէս	» 6 »
3. Հովուեան Պօղոս	» 3 անգ. հիւ. պատ.
4. Աբովեան Սարգիս	» 5, 3-ը հիւ. պատ.
5. Ստամբուլցեան Անուշաւան	» ոչ մի անգամ
6. Խանոյեան Սարգիս	» 2 անգամ
7. Ղազարեան Գէորգ	» 3 անգ.
8. Յովհաննիսեան Պետրոս	» 9 անգ.
9. Աղաբաբ Յակոբ	» 9 անգ.

Բացի այս ժողովներից Կոմիտէս մի քանի անգամ ունեցել է խառն ժողով Հայ Ուսուցչական Միութեան կենտ. վարչութեան հետ, խորհրդակցութեան նիւթ ունենալով գլխաւորապէս հայ ուսուցչական ընդհանուր անկախ կազմակերպութիւն ստեղծելու խնդիրը փախստականական դպրոցները աւելի կանոնաւոր հիմունքների վրայ դնելու համար:

Թիֆլիզի դպրոցների ուսուցչական խմբերից ստացված նպաստները.

Ներսիսեան դպրոց (11 ամիս)	955	68
Գայիանեան դպրոց (10 ամիս)	305	80
Յովնանեան դպրոց (10 ամիս).	275	71
Զգրաշէնի դպրոց (9 ամիս)	53	90
Նորաշէնի դպրոց (9 ամիս)	50	40
Քամոյեան դպրոց (9 ամիս)	39	—
Էջմիածնեցոց և Ս. Մինասի դպրոցներ (6 ամիս)	37	80
Շամքորեցոց դպրոց (9 ամիս).	37	40
Կուկիոյ դպրոց (8 ամիս)	34	40
Ս. Գէորգի և Ս. Սարգսի դպրոցներ (5 ամիս)	30	—
Թանդոյեան դպրոց (4 ամիս).	24	—
Ս. Կարապետի դպրոց (7 ամիս)	10	82
Գումար.	1854	91

№ №	Տ Ե Ղ Ե Ր Ը	Աշակերտութեան թիւը			Բաժանմունքներ				Ծրբ է սկսել ուսումը	Ո՞ր տեղի դաղթականներ են
		ընհան.	տղայ	աղջիկ	I	II	III	IV		
1	Զալալ-օղլի	120	75	45	2 բժ. 100 աշ	—	20 աշ	—	Հոկտ. 25	Բասենի —
2	Եկատերինովկա	126	71	55	2 բժ. 102 աշ.	միացեալ 14 10		—	Դեկտ. 20	Արդահան 0լթի
3	Օձուն (Ուզուլար)	50	37	13	I	—	—	—	Նոյեմբ. 5	Բասենի
4	Գիւլաբարակ	35	25	10	I	—	—	—	Հոկտ. 25	»
5	Դահլ	50	30	20	I	—	—	—	Նոյեմբ. 20	»
6	Շնող	50	42	8	I	—	—	—	Դեկտ. 1	»
7	Բոլնիս խաչէն	40	24	16	I	—	—	—	Նոյեմբ. 15	»
8	Ապակու Գործարան	62	38	24	միացեալ 53 9		—	—	Յունուարի. 8	Արդահանի — 0լթի
9	Թիֆլիս	533	342	191	12	գաւառական — 10 ուսուցիչ 2 ուսուցչուհի			Հոկտ. 5	Վանեցի 135 Սալմաստցի 80 Կրանցի 28 Մշեցի 41 Բուլանդլի 26 Կոփեցի 25 Բիթլիսցի 10 Տաճկաստանի 16 Վայրեբրից-45 Ռոսաստանցի 7 Սարեղամիշ 7 Օլթի 6 Արդին 4 Արդահան 4 Ալեքսանդրա. 3 Բաթում 2 Թիֆլիս 2
	»	59	31	28	I				»	»
	»	36	25	11	I				»	»
	»	40	24	16	I				Նոյեմբ. 1	
	»	34	21	13	I				Փետր. 1	
	»	70	36	34	I				Մարտի —	
	»	51	30	21	II				Հոկտ. 5	
	»	36	27	9	II				Փետրուար 1	
	»	62	33	29	III				Հոկտ. 5	
	»	46	36	8	IV				Հոկտ. 5	
Ընդամենը.		434	275	159	16	գաւառական 3 վարժուհի 13 ուսուցիչ				
		533	342	191	12	» 2 » 10 »				
		967	617	350	28	գաւառական 5 վարժ. 23 ուսուցիչ.				

Հ. Ուս. Կոմիտեի դպրոցներում պաշտոնավարող ուսուցչ-ուսուցչուհիները

№ №	Ազգանուն-անուն	Կրթական ցնդը	Փորձը	Ռ՞րահդ է պաշտոնով	Խ ո ճ Ի Կ Ը	
					միջև մար.	մարտի 1-ից
1	Արծրունի Արսէն	Վանի Երաման դպր. և Բէյրութի Ֆր. կոլէջ	6	Թէֆլիս	38 ա.	45 ա.
2	Բլուտեան Մինդրատ	Վանի Երաման դպրոց	2	»	30	45
3	Գալստեան Նշան	Վանի ամերիկ. միջն. վար.	3	»		45
4	Երէցեան Կիրակոս	Կարնոյ շէնք Սանատա-րեան»	2	»		45
5	Զարդարեան Հրաչ	Սոփորել է Չօլսի Կենտր. վարժ.	1	»	30	45
6	Ժամկոչեան Սպիրիդոն	Վանի ամերիկ. միջն. վարժ. և Մարգարէի Անատոլեան կոլէջը	15	»		45
7	Օր. Խրիմեան Սեբեոէ	Յովնանեան դպրոց VII-դ և պրօգրէմագիւ	3	»	38	45
8	Խաչատրեան Ռուբէն	Սանատարեան դպրոց	2	»		45
9	Մկրեան Մամբէ	Վանի Երաման վարժ.	30	»		45
10	Մկրտչեան Ավէքսանդր	Ներսիսեան դպրոց		»		45
11	օր. Մկրտչեան Սիւրանոյ2	Կարնոյ Հոփփօսիան դպրոց. ու վարժուհանոցը	3	»		45
12	Սահակեան Եղիա	Մարգարէի կոլլէջ և Սե-րաստիոյ բարձր. դպրոց	5	»	30	45
13	Սարգսեան Գաբրիէլ	Կարնոյ շէնք Սանատար.»	3	»		45
14	օր. Սրբանձտեան Փելիքոնէ	Չօլսոյ վարժուհանոցը	1	»	30	45
15	Տէր-Յարութիւն. Ղուկաս	Վանի Ամեր. վարժարանը	13	»		45
16	Փողոնարեան Հմայեակ	Վանի Ամեր. վարժար. և Պետ. ուսուցչանոցը	7	»	30	45
17	Արծրունի Երանդ	Վանի Երաման վարժ. և Ֆր. դպրոց	6	Ջալալ-օղլի	30	40
18	Տիկ. Արծրունի	Վանի Սանդուխտեան վարժ.	1	»	20	30
19	Պալտոնեան Մարկոս	Վանի Հայկազեան և պետ. դպրոցները	3	»	30	40
20	Դաբադեան Մարտիրոս	Վանի կենտ. վարժարանը	3	Եկատերինովկա	30	40
21	Գիւղբեան Գեորգ	Ամերիկեան դպրոց	10	»	30	40
22	Գէորգեան Խաչատուր	Վանի Երաման վարժ.	10	Օհուն (Ուզունել.)	30	40
23	Շաղճեան Մաղաքիա	Վանի կենտ. վարժարանը	9	Գիւլաբարաք	30	40
24	Ջրաբաշեան Ռուբէն	Վանի Ամերիկ. վարժ. և Երեւանի թեմ. դպրոց.	6	Դսեղ	30	40
25	Կաղանջեան Արամ	Վանի Հայկազ. կենտ. դպր	3	Շնոզ	30	40
26	Պալաստեան Ժիրայր	Սոփորել է Պրտի կենտ. վարժ.		Թախիսիայէն	30	40
27	Արթիւրեան Ներսէս	№ 1672 վկայագիր II կարգի ուսուցիչ	2	Ապակու գործ.	30	40
28	օր. Գրեգորեան Սիւրանոյ2	Օլբիէ քաղ. դպրոցի II դասարանը	1	»	20	30

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527	528	529	530	531	532	533	534	535	536	537	538	539	540	541	542	543	544	545	546	547	548	549	550	551	552	553	554	555	556	557	558	559	560	561	562	563	564	565	566	567	568	569	570	571	572	573	574	575	576	577	578	579	580	581	582	583	584	585	586	587	588	589	590	591	592	593	594	595	596	597	598	599	600	601	602	603	604	605	606	607	608	609	610	611	612	613	614	615	616	617	618	619	620	621	622	623	624	625	626	627	628	629	630	631	632	633	634	635	636	637	638	639	640	641	642	643	644	645	646	647	648	649	650	651	652	653	654	655	656	657	658	659	660	661	662	663	664	665	666	667	668	669	670	671	672	673	674	675	676	677	678	679	680	681	682	683	684	685	686	687	688	689	690	691	692	693	694	695	696	697	698	699	700	701	702	703	704	705	706	707	708	709	710	711	712	713	714	715	716	717	718	719	720	721	722	723	724	725	726	727	728	729	730	731	732	733	734	735	736	737	738	739	740	741	742	743	744	745	746	747	748	749	750	751	752	753	754	755	756	757	758	759	760	761	762	763	764	765	766	767	768	769	770	771	772	773	774	775	776	777	778	779	780	781	782	783	784	785	786	787	788	789	790	791	792	793	794	795	796	797	798	799	800	801	802	803	804	805	806	807	808	809	810	811	812	813	814	815	816	817	818	819	820	821	822	823	824	825	826	827	828	829	830	831	832	833	834	835	836	837	838	839	840	841	842	843	844	845	846	847	848	849	850	851	852	853	854	855	856	857	858	859	860	861	862	863	864	865	866	867	868	869	870	871	872	873	874	875	876	877	878	879	880	881	882	883	884	885	886	887	888	889	890	891	892	893	894	895	896	897	898	899	900	901	902	903	904	905	906	907	908	909	910	911	912	913	914	915	916	917	918	919	920	921	922	923	924	925	926	927	928	929	930	931	932	933	934	935	936	937	938	939	940	941	942	943	944	945	946	947	948	949	950	951	952	953	954	955	956	957	958	959	960	961	962	963	964	965	966	967	968	969	970	971	972	973	974	975	976	977	978	979	980	981	982	983	984	985	986	987	988	989	990	991	992	993	994	995	996	997	998	999	1000	1001	1002	1003	1004	1005	1006	1007	1008	1009	1010	1011	1012	1013	1014	1015	1016	1017	1018	1019	1020	1021	1022	1023	1024	1025	1026	1027	1028	1029	1030	1031	1032	1033	1034	1035	1036	1037	1038	1039	1040	1041	1042	1043	1044	1045	1046	1047	1048	1049	1050	1051	1052	1053	1054	1055	1056	1057	1058	1059	1060	1061	1062	1063	1064	1065	1066	1067	1068	1069	1070	1071	1072	1073	1074	1075	1076	1077	1078	1079	1080	1081	1082	1083	1084	1085	1086	1087	1088	1089	1090	1091	1092	1093	1094	1095	1096	1097	1098	1099	1100	1101	1102	1103	1104	1105	1106	1107	1108	1109	1110	1111	1112	1113	1114	1115	1116	1117	1118	1119	1120	1121	1122	1123	1124	1125	1126	1127	1128	1129	1130	1131	1132	1133	1134	1135	1136	1137	1138	1139	1140	1141	1142	1143	1144	1145	1146	1147	1148	1149	1150	1151	1152	1153	1154	1155	1156	1157	1158	1159	1160	1161	1162	1163	1164	1165	1166	1167	1168	1169	1170	1171	1172	1173	1174	1175	1176	1177	1178	1179	1180	1181	1182	1183	1184	1185	1186	1187	1188	1189	1190	1191	1192	1193	1194	1195	1196	1197	1198	1199	1200	1201	1202	1203	1204	1205	1206	1207	1208	1209	1210	1211	1212	1213	1214	1215	1216	1217	1218	1219	1220	1221	1222	1223	1224	1225	1226	1227	1228	1229	1230	1231	1232	1233	1234	1235	1236	1237	1238	1239	1240	1241	1242	1243	1244	1245	1246	1247	1248	1249	1250	1251	1252	1253	1254	1255	1256	1257	1258	1259	1260	1261	1262	1263	1264	1265	1266	1267	1268	1269	1270	1271	1272	1273	1274	1275	1276	1277	1278	1279	1280	1281	1282	1283	1284	1285	1286	1287	1288	1289	1290	1291	1292	1293	1294	1295	1296	1297	1298	1299	1300	1301	1302	1303	1304	1305	1306	1307	1308	1309	1310	1311	1312	1313	1314	1315	1316	1317	1318	1319	1320	1321	1322	1323	1324	1325	1326	1327	1328	1329	1330	1331	1332	1333	1334	1335	1336	1337	1338	1339	1340	1341	1342	1343	1344	1345	1346	1347	1348	1349	1350	1351	1352	1353	1354	1355	1356	1357	1358	1359	1360	1361	1362	1363	1364	1365	1366	1367	1368	1369	1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	1392	1393	1394	1395	1396	1397	1398	1399	1400	1401	1402	1403	1404	1405	1406	1407	1408	1409	1410	1411	1412	1413	1414	1415	1416	1417	1418	1419	1420	1421	1422	1423	1424	1425	1426	1427	1428	1429	1430	1431	1432	1433	1434	1435	1436	1437	1438	1439	1440	1441	1442	1443	1444	1445	1446	1447	1448	1449	1450	1451	1452	1453	1454	1455	1456	1457	1458	1459	1460	1461	1462	1463	1464	1465	1466	1467	1468	1469	1470	1471	1472	1473	1474	1475	1476	1477	1478	1479	1480	1481	1482	1483	1484	1485	1486	1487	1488	1489	1490	1491	1492	1493	1494	1495	149
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	-----

Հ Ա Շ Ի Ի

ՄՈՒՏՔ

Հայ Ուսուցչական Կոմիտեի

1915—1916 ուս. տարւայ

Ե Լ Ք

Մնացորդ առ 13-ն սեպտեմբերի 1915 թ.		563	24	1. Ռոճիկների՝ Թիֆլիզի դպրոցների ուսուցիչներին 6171. 40					
Ստացւած է 1915—1916 թ. բնթացքում՝				Գաւառի դպրոցների ուսուցիչներին 3860 —					
1. Հայկական կենտրոնական կոմիտէից՝				Ծուրինեան որբանոցի ուսուցիչներին 90. —		10121	40		
ա) անպաշտօն ուսուցիչներին նպաստ տալու 2300 ու.				2. Նպաստներ պաշտօն չունեցող ուսուցիչներին		2464	20		
բ) ուսուցիչների ռոճիկների 7800 ու.				3. Դպրոցական պիտոյք՝ Թիֆլիզի դպրոցներին .		1888	45		
գ) դպրոցական պիտոյքների 1500 ու.				» » գաւառի դպրոցներին .					
դ) աշակերտների հագուստի 2600 ու.		14.200	—	4. Հագուստ՝ Թիֆլիզի դպրոցների աշակերտների համար 2837. 20					
2. Ուսուցչական միութիւնից 1.600 —				Հագուստ՝ գաւառի դպրոցների աշակերտների համար 363. 90		3201	10		
3. Թիֆլիզի դպրոցների ուսուցչ. խմբերից.				5. Վարձ ծառաներին 231 50		464	80		
ա) 1914—15 թ. ապառիկ 50—60				6. Ներկայացման կազմակերպութեան ծախք .		207	46	18578	91
բ) 1915—16 թ. հաշւին 1854—91		1.905	51	7. Դիւանական և մանր ծախք				1619	64
4. Գորու ծխական դպրոցի ուսուցիչներից 23 67				Մնացորդ առ 1-ն սեպտեմբերի 1916 թ.					
5. Ներսիսեան դպրոցի Հոգաբարձութիւնից 488 99									
6. Գորու «Գրասէրների Ընկերութիւնից 4 —									
7. » կանանց շրջանում հանգանակած 35 07									
8. Զխար գիւղում հանգանակած 31 45									
9. Սաչխերի հայ կանանց շրջանում հանգանակած									
10. Մի խումբ վրացի բանւորներից «Պայքար»									
թերթի միջոցով 38 10									
11. Աղելխանեանի գործարանի մի խումբ բանւորներից 5 —									
12. Գայիանեան դպրոցի V դասարանից 10 —									
13. Թիֆլիզի III արակ. Գիմնազիայի VIII դասար.									
14. Շամքորեցոց դպրոցի Գ. պատր. դասարանից 4 20									
15. Տ. Ն. Ցիցիկեանից ի յիշատակ իր դուստր Անելիի 50 —									
16. Տ. Գ. և պ. պ. Հ. և Ա. Օհանջանեաններից ի յիշատակ օր. Սաթենիկ Օհանջանեանի 100 —									
17. Պ. Զ. Ղազարեանից ի յիշատակ օր. Աշխէն Արովեանի 15 —									
18. «Մեղու» Ընկ. վարչութիւնից ի յիշատակ օր. Սաթենիկ Օհանջանեանի 40 —									
19. Բժ. Լ. Օհանջանեանից 10 —									
20. Պ. Բագր. Միրիմանեանից 20 —									
21. Պ. Աղ. Պապովեանից 10 —									
22. Պ. Յ. Աղաբաբի տանը հանգանակած 38 —									
23. Պ. Գագիկ Պիճիկեանից 5 —									
24. Տ. Հովսիսիմէ Էփրիկեանից 5 —									
25. Ինժ. Տէր-Օհանեանի որդիներ Սուրէնից և Սերժիկից 5 —									
26. Ներկայացումից 911 32		19635	31						
Գումար		20198	55	Գումար					
				20198 55					

U. U.
21290